

BezielD Verband Utrecht, een recalcitrante vrijwilligersorganisatie

BezielD Verband Utrecht is bijna drie jaar geleden opgericht met als doel lokale geloofsgemeenschappen met elkaar in contact te brengen om elkaar te inspireren en te ondersteunen. Een recalcitrante vrijwilligersorganisatie als steun voor lokale geloofsgemeenschappen.

aangewezen eucharistisch centrum (EC) over te houden met een hooguit twee 'bijkerken'. Alle andere kerken worden gesloten. Mgr. Eijk realiseert zich dat door zijn beleid een flink aantal gelovigen zullen afhaken. 'Rond 2020 hebben we een weliswaar kleinere kerk, maar wel met echte katholieken en daarna kunnen we weer gaan opbouwen.' Als kardinaal Eijk erin slaagt zijn plannen te realiseren, zijn er in 2020 landelijk 1.300 van de ruim 1500 parochies opgeheven en 1.000 kerkgebouwen gesloten. Mgr. Eijk is erin geslaagd om in zijn bisdom een angstcultuur op te bouwen, waarbij elke afwijking van de bisschoppelijke richtlijnen ontslag op staande voet tot gevolg kan hebben (zie het incident van Tejo van der Meulen die bijna ontslagen was omdat hij als pastoraal werker het evangelie had voorgelezen) en waarbij gewerkt wordt met verklikkers, die elke afwijking in hun geloofsgemeenschap direct doorgeven aan de kardinaal.

Gevolgen van dit beleid

Het zal duidelijk zijn dat er grote weerstanden zijn ontstaan tegen dit beleid. 'Als je kerken, die door onze ouders en voorouders met bloed, zweet en

AD
DE GROOT

a.degroot@adga.nl

In de afgelopen periode zijn we steeds meer betrokken geraakt bij katholieke geloofsgemeenschappen die in hun voortbestaan worden bedreigd door grootschalige parochiefusies, orthodoxe liturgische richtlijnen en kerksluitingen.

Het beleid van Mgr. Eijk

Als antwoord op het toenemende priestertekort, leeglopende kerken en financiële problemen hebben de Nederlandse bisschoppen gekozen voor een beleid van concentratie door parochiefusies en kerksluitingen. Dit beleid wordt het meest rigoureuze vorm gegeven in het aartsbisdom Utrecht (dat globaal Overijssel, Gelderland en

Utrecht omvat) door kardinaal Eijk: 360 parochies zijn in de afgelopen jaren samengevoegd in 50 fusieparochies (gebaseerd op het verwachte aantal beschikbare priesters). Omdat ongeveer 30 fusiepastoors kennelijk niet voldeden zijn die recentelijk uit hun functie ontheven en zijn hun parochies overgeheveld naar die van de 19 overgebleven pastoors. Zo zijn parochieconglomeraten ontstaan van tussen de 14 en 22 oorspronkelijke parochies onder 1 bestuur en 1 pastoor. De oorspronkelijke parochies zijn opgeheven en hebben al hun bezittingen en zeggenschap moeten overdragen aan de nieuw opgerichte fusieparochie.

Kerksluitingen

Ongeveer een jaar geleden is in het aartsbisdom vervolgens een proces van grootschalige kerksluitingen ingezet, waarbij het einddoel is om in elke fusieparochie één door de bisschop

Wie is Ad de Groot

67 jaar, getrouwd, 2 kinderen van 30 en 33 jaar, RK achtergrond, tijdens zijn werkzaam leven organisatieadviseur, trainer en coach in het bedrijfsleven.

Vanaf 1967 actief betrokken bij de EUG, onder andere als bestuurslid Utrechts Studenten Parochie. Voorzitter Stichting BezielD Verband Utrecht, voorzitter Stichting Providebit (subsidieert o.a. de RK-pastorplaats van Marieke Milder in de EUG).

Werkt als vrijwilliger in Hospice Utrecht en met demente bejaarden in Maria-Oord, Vinkenveen.

Telefoon: 06 53816444

Wat doen wij als Professorenmanifest en BVU?

tranen zijn opgebouwd, gaat sluiten omwille van een eucharistisch centrum, dan haal je het hart uit een dorp c.q. een geloofsgemeenschap weg.' Een kerk sluiten en tegelijkertijd verbieden om in die gemeente nog langer vieringen te houden of sacramenten te bedienen werkt verwoestend op de kwetsbare geloofsgemeenschap die rondom die kerk bestaat, en snijdt praktisch alle mogelijkheden tot vitalisering van de kerk in die wijk of buurt, dichtbij en nabij, door. Bovendien veroorzaakt het veel onbegrip, boosheid en gelatenheid. Van gemeenschappen waarvan de kerk gesloten wordt gaat slechts een klein aantal naar het EC, de rest keert zich af van de kerk of gaat ergens anders kerken, bijvoorbeeld in de PKN-kerk in hun woonplaats.

Onze visie

Wij, als Bezield Verband Utrecht, zijn medio 2012 begonnen met het ondersteunen van lokale geloofsgemeenschappen die in de verdrukking dreigen te komen. Het gaat inmiddels om ongeveer 65 geloofsgemeenschappen door heel Nederland, maar vooral in de bisdommen Utrecht en Den Bosch. We hebben veel expertise beschikbaar op liturgisch, theologisch en kerkjuridische gebied, doordat we een aantal prominente theologen, liturgisten en kerkjuristen om ons heen verzameld hebben. Het blijkt dat het canonieke recht lokale geloofsgemeenschappen beschermt en dat het heel moeilijk is voor een bisschop om parochies gedwongen te laten fuseren en om kerken van vitale gemeenschappen te sluiten. Beroepsprocedures tot aan het Vaticaan zijn al effectief gebleken.

Kantelende panelen

Gelukkig voor de betreffende geloofsgemeenschappen, en voor ons, zijn de verhoudingen aan het veranderen. Waar eerst vooral de almacht van 'het instituut' de doorslag leek te geven, boeken wij nu regelmatig terreinwinst. Aangekondigde kerksluitingen worden afgelast en de bisdombrede kerksluitingsprocedure lijkt door de kardinaal te worden getemporiseerd om eerst de resultaten van een aantal testcases af te wachten. Ondertussen ondervinden we steeds meer steun vanuit het veld. Wij hebben inmiddels gesprekken geopend met andere bisschoppen, die afstand beginnen te nemen van het beleid, zoals dit vooral in Utrecht en Den Bosch op starre wijze wordt uitgevoerd.

Franciscus
En dan onze paus Franciscus, die voortdurend het belang benadrukt van lokale gemeenschappen en lokale aanwezigheid van pastores. Een van de vele citaten:
'Er ontstaat een probleem als een parochie geen eigen leven heeft en opgeslokt en vernietigd wordt door een overkoepelende structuur. Een parochiegemeenschap leeft van het gevoel van saamhorigheid. De plaatselijke geloofsgemeenschap helpt ons om te zorgen voor onze broers en zussen. Zij zetten onze religieuze overtuiging om in daden.'

Samenvattend

Inmiddels hebben we een e-mailadresbestand van een kleine 2.000 geïnteresseerden en sympathisanten, zo'n 4.500 e-mailcontacten in de afgelopen twee jaar en een website met een grote hoeveelheid veelal praktische informatie, inclusief handleidingen over bijvoorbeeld het oprichten van een stichting of het beginnen van een bezwaar of beroepsprocedure tegen kerksluitingen. Met een frequentie van ongeveer een keer per maand brengen we een nieuwsbrief uit. We organiseren regelmatig voorlichtings- en werkbijeenkomsten over een tweetal thema's: hoe overleef je en hoe vitaliseer je.
'De belangstelling was zo overweldigend dat de organisatoren hebben moeten besluiten de inschrijvingen stop te zetten. Meer dan 100 mensen moesten we teleurstellen. Er waren ruim 100 geloofsgemeenschappen vertegenwoordigd.'

Als bestuursleden hebben we maandelijks afstemmingsoverleg met de initiatiefgroep Professorenmanifest en een kerngroep van ongeveer vijftien mensen die ook praktische ondersteuning geven, bijvoorbeeld bij het organiseren van bijeenkomsten. En voor het komend jaar hebben we 2 speerpunten geformuleerd: gesprekken met bisschoppen over alternatief beleid en een project 'Versterk je lokale geloofsgemeenschap', waarin we principes van waarderende gemeenschapsopbouw toepassen. Deze successen stimuleren ons om met nog groter enthousiasme ons (vrijwilligers)werk voort te zetten.

Beknopte historie Bezield Verband Utrecht (www.bezielverbandutrecht.nl)

- **juni 2011:** oprichting Stichting Bezield Verband Utrecht als ontmoetingsplatform voor 15 'ongebonden' geloofsgemeenschappen in en om Utrecht (o.a. de EUG)
- **juni 2012:** start begeleiding drietal deelnemende RK-geloofsgemeenschappen die in verdrukking dreigden te komen door strikte liturgische richtlijnen en parochiefusie
- **oktober 2012:** oproep 'Dringend Appèl' over ontwikkelingen in de Nederlandse RK-kerkprovincie (meer dan 1.000 steunbetuigingen uit alle delen van het land)
- **april 2013:** mede-initiatiefnemer van Professorenmanifest waarin 65 RK-hoogleraren hun zorg uiten over de teloorgang van lokale geloofsgemeenschappen (800 steunbetuigingen van parochies uit heel Nederland)
- **november 2013:** oprichting kerkjuridische adviesstichting 'Funda Nos in Pace' in internationaal samenwerkingsverband
- **december 2013:** delegatie Bezield Verband Utrecht en Professorenmanifest bezoekt Rome, in verband met Ad Limina bezoek bisschoppen, met contra expertis rapport over zorgwekkende ontwikkelingen in de Nederlandse kerkprovincie
- **februari 2014:** Initiatief 'Haal paus Franciscus naar Nederland' (4.500 steunbetuigingen)

Komende jaren

Als bestuursleden hebben we maandelijks afstemmingsoverleg met de initiatiefgroep Professorenmanifest en een kerngroep van ongeveer vijftien mensen die ook praktische ondersteuning geven, bijvoorbeeld bij het organiseren van bijeenkomsten. En voor het komend jaar hebben we 2 speerpunten geformuleerd: gesprekken met bisschoppen over alternatief beleid en een project 'Versterk je lokale geloofsgemeenschap', waarin we principes van waarderende gemeenschapsopbouw toepassen. Deze successen stimuleren ons om met nog groter enthousiasme ons (vrijwilligers)werk voort te zetten.

